

Історико-політичні проблеми сучасного світу:
Збірник наукових статей. – Чернівці:
Чернівецький національний університет,
2016. – Т. 33-34. – С. 118-125

Modern Historical and Political Issues:
Journal in Historical & Political Sciences. – Chernivtsi:
Chernivtsi National University,
2016. – Volume. 33-34. – pp. 118-125

УДК: 378.4(477.85)ЧНУ «1918/1940»

© Любов Мельничук¹

Чернівецький національний університет в румунський період історії Буковини (1918-1940 рр.)

У статті автор досліджує та аналізує стан Чернівецького національного університету в румунський період історії Буковинського краю. У цей час в галузі освіти відбулися радикальні зміни в напрямі інтенсивної румунізації. Встановлюючи жорсткий окупаційний режим у краї, уряд Румунії значні надії покладав саме на університет, який повинен був стати осередком розповсюдження ідей румунізації, вести постійну підготовку кадрів для державного апарату та церкви, виховувати студентство в дусі відданості Румунії.

Ключові слова

Чернівецький національний університет, Румунія, румунізація, вища освіта, Буковина.

Chernivtsi National University during the Romanian period in Bukovina's history (1918-1940)

The author investigates and analyzes the state Chernivtsi National University during the Romanian period in Bukovina's history. During that period in the field of education was held a radical change in the direction of intensive Romanization. In period of rigid occupation regime in the province, the government of Romania laid its hopes on the University. The Chernivtsi National University had become a hotbed of Romanization ideas, to ongoing training for church and state apparatus, to educate students in the spirit of devotion Romania.

Keywords

Chernivtsi National University, Romania, Romanization, higher education, Bukovina.

Окремим етапом життя Буковини став міжвоєнний період – час королівської диктатури. Із приєднанням краю до королівської Румунії в галузі освіти відбулися радикальні зміни, так в усіх її проявах провідне значення надавалося румунській культурі. Зокрема, в галузі вищої освіти, що призвело до розширення та зміцнення властивої для регату (Старого королівства) системи вищої освіти.

25 липня 1919 р. відбулося останнє засідання академічного сенату в німецькому ще університеті. Ректор проф. В. Тарнавський попрощався з німецькими колегами, які виявили бажання виїхати до Австрії².

30 серпня 1919 р. відбувся останній випуск німецького Чернівецького університету. 20 кандидатів одержали ступінь доктора права. Взагалі ж 1918-1919 н.р. був рекордний за числом наданих університетом наукових ступенів.

На початку вересня 1919 р. німецька університетська професура виїхала з Чернівці. Деякі з них були працевлаштовані у Відні. 9 вересня 1919 р. «Чернівецька загальна газета» писала: «Без будь-яких урочистостей німецькі професори виїхали з міста».

Через два дні після підписання Сен-Жерменського мирного договору (10 вересня 1919 р.), за яким Австрія відмовлялася від колишньої своєї провінції Буковини на користь Румунії, король Фердинанд I видав декрет про реорганізацію «... з 1 жовтня 1919 р. Чернівецького німецькомовного університету в румунський університет». Це викликало стурбованість студентів, які не володіли румунською мовою. У жовтні делегація єврейських студентів відвідала ректора університету проф. В. Тарнавського для з'ясування питання про те, чи зможуть вони скласти іс-

¹ Кандидат політичних наук, асистент кафедри міжнародних відносин, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна, Email: l.melnychuk@chnu.edu.ua

² Чернівецький університет 1875-1995. Сторінки історії. (1995), Чернівці, Рута, С. 86.

пит німецькою мовою. У відповідь ректор оголосив офіційно, що студенти II-IV курсів можуть складати іспити й слухати лекції німецькою мовою³.

9 грудня 1919 р. у газеті «Morgenblatt» ("Ранішня газета") з'явилося інтерв'ю майбутнього ректора університету І. Ністора, в якому сказано, що період переходу Чернівецького університету з німецького в румунський триватиме 3 роки.

Встановлюючи жорстокий окупаційний режим у краї, уряд Румунії неабиякі надії покладав на Чернівецький університет, який повинен був стати центром ідей румунізації, вести постійну підготовку кадрів для церкви та державного апарату, виховувати їх в душі відданості Румунії.

Королівським декретом від 12 вересня 1919 року німецький університет в м. Чернівці оголошувався румунським.

Урочиста інаугурація румунського університету в Чернівцях проходила в Синодальному (Мармуровому) залі резиденції буковинських митрополитів 24 жовтня 1920 р. у присутності короля Румунії Фердинанда I, який виголосив коротку промову, королеви Марії, принца-престолонаслідника Карла, членів уряду, президента Румунської Академії, митрополита Буковини, інших офіційних осіб. Університет був названий іменем короля Фердинанда I. 25 травня 1933 р. його було перейменовано на честь нового монарха – короля Карла II, проголошеного патроном університету й обраного почесним доктором усіх факультетів. Всі вони висловили впевненість, що Буковина вічно буде румунською землею. Згідно з академічною термінологією університет іменовано «Alma mater Carolina Cernovicensis»⁴.

Першим ректором університету був призначений професор кафедри історії Румунії Іон Ністор. Саме він у своїх працях намагався стверджувати споконвічну приналежність Північної Буковини Румунії, вважаючи українців буковинського краю румунами, котрі забули мову своїх предків.

Ректора університету призначало міністерство народної освіти, як правило, на один навчальний рік. У перший рік навчання (1920-1921) ректором університету, як уже згадувалося, був призначений І. Ністор, якому належить вирішальна роль у реорганізації Чернівецького університету в румунський навчальний заклад.

У діяльності університету значна роль належала сенатові, до складу якого, крім ректора, входило по одному представнику від кожного факультету.

Протягом перших трьох років діяльності університету збереглися три факультети, що існували в австрійський період: теологічний, філософський та юридичний. У 1923 р. філософський факультет був поділений на два: філософсько-філологічний і науково-природничий. Закон про вищу освіту в Румунії від 1925 р. передбачав ще й медичний факультет у складі університету. Проте цей пункт закону не було реалізовано⁵.

Теологічний факультет перебував у привілейованому становищі. Він був розміщений в резиденції митрополита. Філософсько-філологічний факультет мав відділи філософський, історичний та філологічний. Кафедру україністики було скасовано.

На теологічному факультеті працювало 3 заслужених професори та 5 титулярних, завідуючих кафедрами. Кафедру славистики продовжував очолювати проф. Євген Козак, уродженець Банилова Руського, відомий фахівець церковнослов'янської мови, який у 1907-1908 н.р. обирався ректором університету. Але його зміщено з посади 1920 р. і призначено Іліє Бачинського. Розширюється теологічний факультет, який в австрійський період утримував першість за числом викладачів та студентів. У 1923 р. на теологічному факультеті було лише 4 традиційні кафедри, а через десять років їх число подвоїлося. Створюються кафедри: історії румунської церкви (завідуючий проф. Сіміон Релі); моральної теології, історії світової церкви (завідуючий проф. Мілан Шесан), практичної теології (завідуючий проф. Васіле Тарпавський)⁶.

Згідно з «Регламентом Чернівецького університету», на факультеті протягом двадцяти міжвоєнних років існувало 19 кафедр, більшість яких були на відділі філології. Це кафедри румунської мови і літератури (з 1938 р. назву було змінено на кафедру «Румунська мова та її діалек-

³ Чернівецький державний університет. (1975), Львів, Вища школа, С. 29.

⁴ Чернівецький університет 1875-1995. Сторінки історії. (1995), Чернівці, Рута, С. 95.

⁵ Костишин С.С. (1994). Чернівецький державний університет – науковий і культурний центр Буковини, Народне віче Буковини. 1918-1993, Чернівці, Прут, С. 82.

⁶ Там само, С. 94.

ти»), сучасної румунської літератури й фольклору (згодом мала назву кафедри історії румунської літератури), латинської мови, давньогрецької мови та літератури, романської філології (французька мова), романської філології (італійська мова), індоєвропейської філології, німецької мови та літератури, англійської мови та літератури, славістики, історії мистецтв.

На відділі історії були кафедри: історії румунів, історії античного світу, епіграфіки та греко-римської стародавності, загальної історії та історії середніх віків, нової й сучасної історії, історії південно-східноєвропейських країн, візантинознавства.

На філософському відділі діяли кафедри логіки й психології, педагогіки й соціології, історії філософії та естетики. У 1925 р. відкрито кафедру соціологічної етики й політики. На кожній кафедрі працював один семінар, керівником якого, як правило, був професор.

Випускники філософсько-філологічного факультету отримували дипломи «ліценція загальна» (філософії й філології) та «ліценція спеціальна» (зі спеціальності філософія, історія, класична й сучасна філологія). На здобуття ліценції з кожної спеціальності було визначено відповідну кількість іспитів. Так, на здобуття ліценції з філософії студенти повинні були скласти іспити з таких предметів: логіка й теорія пізнання, психологія, етика, соціологія й політика, естетика, енциклопедія філософії та історія філософії, педагогіка та історія педагогіки, а також один предмет за вибором.

Для здобуття вченого ступеня доктора філософських або філологічних наук, окрім захисту дисертації на обрану тему, кандидат (здобувач) складав основний іспит зі спеціальності з таких предметів: філософія, класична філологія, сучасна філологія, історія. Крім того, докторант з дозволу декана повинен був скласти ще один іспит за вибором з дисципліни, близької до теми дисертації⁷.

Професорсько-викладацький склад факультету протягом 20-30-х років зазнав більше якісних, ніж кількісних змін. Окрім 17 титулярних професорів, виконуючих обов'язки професора, тут згодом включаються до навчального процесу кілька викладачів румунської, французької, італійської, німецької та англійської мов.

З метою поглибленого вивчення міжпредметних зв'язків на одному із засідань сенату університету в 1923 р. було ухвалено відкрити на факультеті інститут історії та мови. Його очолив академік І. Ністор.

У 1929 р. на факультеті створюється кафедра педагогіки й соціології, яку очолив проф. Траян Бреїляну. Тоді ж вона поділилася на дві окремі кафедри – етики й соціології, педагогіки та історії педагогіки. У цьому ж році засновано семінар з педагогіки, яким керував проф. К. Нарлі. У 1933 р. він очолив кафедру педагогіки та історії педагогіки. На вивчення педагогіки відводилось 4 години на тиждень, по 2 год. для лекційних і семінарських занять. Педагогіку та психологію викладав проф. Сільвестр Геїне.

У 30-х роках викладачі кафедри брали участь у міжнародних конгресах. Проф. К. Нарлі обирався членом колегії міністерства народної освіти Румунії.

З 1936 р. кафедра педагогіки та історії педагогіки спільно з педагогічним семінаром щорічно організовували тижневі курси перепідготовки вчителів шкіл, викладачів ліцеїв та гімназій.

На факультеті до 1939 р. функціонувала також кафедра логіки та психології. Викладав психологію декан Александр Іешан.

На відділі філософії провідна роль належала кафедрі етичної та політичної соціології, а також відповідному семінарові, яким керував відомий літератор Траян Бреїляну.

У Чернівецькому університеті румунського періоду готувалися спеціалісти з багатьох філологічних дисциплін, зокрема іноземних мов і літератур. На філософсько-філологічному факультеті діяло 19 кафедр, які забезпечували викладання античної, румунської, французької, німецької, італійської, англійської й окремих слов'янських літератур. До читання цих предметів допускались тільки філологи високої кваліфікації – професори й доктори наук. Склад викладачів був стабільний протягом 20-30-х років і не перевищував десяти осіб. Кожен з них читав курси, спецкурси і проводив семінарські заняття з літератури⁸.

На історичному відділі філософсько-філологічного факультету підготовку фахівців здійснювали такі кафедри: кафедра історії румунів, історії стародавнього світу, епіграфіки і греко-

⁷ Țara facilor. Almanah cultural – literar al românilor nord-bucovineni. (1995). Cernăuți, Târgu Mureș, C. 83.

⁸ Nistor I. (1991). Istoria Bucovinei, București, C. 93

римських старожитностей, кафедра історії середніх віків, нової і новітньої історії, кафедра південно-східноєвропейських країн. Лекції з цих предметів читали професори І. Ністор (історія румунів), Р. Киндя (загальна історія), Т. Саучук-Севяну (антична історія), А. Бокенецу (історія південно-східноєвропейських країн).

Багато випускників університету міжвоєнного періоду стали згодом відомими вченими, керівниками академічних установ, письменниками, літературознавцями, мовознавцями, громадськими діячами.

Щодо юридичного факультету, то перетворення німецького університету в румунський змінило умови навчання студентської молоді: потрібне було знання румунської мови. Службовці нерумунської національності повинні були складати іспит з цієї мови. Хто недостатньо володів нею, не міг претендувати на державну посаду. З цих причин викладачі - нерумуни юридичного факультету залишили викладацьку роботу.

Оскільки ніхто з колишніх викладачів факультету не залишився працювати на Буковині, вакантні посади посіли професори, що прибули з різних університетів Румунії. Одним з перших на цей час пов'язав свою долю з факультетом уродженець краю Максиміліан Гакман, який з 1919 р. став професором кафедри комерційного права і першим деканом факультету у 1920-1921 н.р.

У 1921 р. після реорганізації Чернівецького університету за зразком румунських університетів, на юридичному факультеті було сформовано два відділи: юридичний та політико-економічний. А з метою забезпечення належної підготовки фахівців відкрито нові кафедри. Усього на кінець 1923 р. їх було 7⁹.

Згідно з регламентом факультету, підготовка фахівців здійснювалася за двоступеневою системою: на першому етапі навчання, який тривав 3 роки, студенти одержували диплом ліценціата, а на другому (тривалістю у 2 роки) – диплом доктора наук. Вводилось поняття «основних» дисциплін, відвідування яких було обов'язковим.

Керівництво факультетом здійснювалось радою на чолі з деканом. Деканами факультету у міжвоєнний період були Максиміліан Гакман (1920-1921, 1939-1940), Константін Редулеску (1921-1925), Георге Дрегенеску (1925-1927), Анастасіє Гіческу (1931-1938), Іоан Лунгуляк (1938-1939).

У 1923-1936 рр. на факультеті спостерігалася дискримінація викладачів з політичних і національних мотивів: звільнили з роботи фахівців єврейської національності. І все ж авторитет викладачів був досить високим¹⁰.

Варто зазначити, що батьки цінували факт навчання своїх дітей на юридичному факультеті, тому навіть у скрутні часи економічної кризи брали на себе витрати на їх навчання. Це також сприяло збереженню, а іноді й ростові студентського контингенту.

Загалом 1918-1940 рр. були періодом зростання факультету, який підготував чимало дипломованих юристів.

Після реорганізації Чернівецького університету в румунський тут продовжив функціонувати теологічний факультет, який розміщувався в одному з корпусів резиденції буковинських митрополитів¹¹.

У середині 30-х років на факультеті існувало 10 кафедр: вивчення Біблії й тлумачення Старого та Нового Заповітів, історії румунської церкви, апологетики (фундаментальної теології), догматики, церковної моралі, літургії та пасторалі, катехетики та гомілетики, церковного права. Навчальні програми були розраховані на чотири роки і включали в себе, крім обов'язкових кафедральних дисциплін, предмети, які поглиблювали й розширювали знання з обраної спеціальності.

Одним з найбільш авторитетних викладачів факультету був титулярний проф. Н. Котлярчук (1875-1933). Після успішного закінчення теологічного факультету Чернівецького університету він працював тут директором бібліотеки, потім деканом теологічного факультету, займав високі духовні посади.

⁹ Чернівецький державний університет. (1975), Львів, Вища школа, С. 75.

¹⁰ Чернівецький університет 1875-1995. Сторінки історії. (1995), Чернівці, Рута, С. 87.

¹¹ Буковина: історичний нарис. (1998), Чернівці, Зелена Буковина, С. 245.

Певну роль у здійсненні навчального процесу на факультеті відіграла фахова бібліотека. Вона комплектувалась за рахунок релігійного фонду, державних асигнувань, пожертвувань громадськості.

У червні 1940 р. теологічний факультет був переведений до Яського університету, звідки в перші ж дні війни повернувся назад до Чернівців. Проте налагодити його роботу не встигли.

В 1923 р. філософський факультет університету було поділено на філософсько-філологічний і природничий факультети.

У 20-30-ті роки продовжувала функціонувати кафедра ботаніки та ботанічний сад, якими завідував проф. М. Гушуляк. При кафедрі був відкритий інститут ботаніки. Це сприяло розвитку ботанічних досліджень на Буковині.

На природничому факультеті існувало географічний відділ (секція), де велись заняття з палеонтології і стратиграфії, кристалографії, мінералогії, петрографії, загальної географії, антропології, етнографії.

У 1938-1939 н.р. для студентів читались такі головні географічні курси, як загальна географія, фізична та економічна географія світу і великих держав, картографія¹².

Географічний відділ комплектувався з фахівців високої кваліфікації, наукові розробки яких набрали широкого розголосу в географічній науці. У 1930-1932 рр. природничий факультет очолив титулярний професор загальної географії і географії людини Константін Бретеску.

На факультеті функціонували дві кафедри економічного профілю: кафедра фінансів і статистики та кафедра політичної і національної економіки. Викладачі проводили також інтенсивну науково-дослідну роботу.

На основі діючої в університеті хімічної лабораторії була створена кафедра неорганічної, а в 1926-1927 н.р. – кафедра органічної хімії. Дев'ятнадцять років першою завідував проф. Н. Костяну. Тут спочатку працювало 8 викладачів – 3 доктори, 1 професор і 4 асистенти, а з 1926 р., після відкриття кафедри органічної хімії, – лише 5 викладачів і 2 лаборанти. Серед викладачів обох кафедр не було жодного українця. Основною діяльністю кафедри було створення посібників, монографій, вивчення мінеральних вод та солей Буковини і Бессарабії, а також синтез речовин і дослідження їх будови¹³.

У 1920 р. на природничому факультеті було відкрито відділ математики, який розвивався у двох напрямках – математичний аналіз і теорія функції, геометрія і топологія.

У міжвоєнний період на фізичному відділі природничого факультету було три кафедри: експериментальної фізики, теоретичної фізики та космічної фізики. Кожна з них мала по 2-3 викладачі. У той період фізики досліджували головним чином тему електричного розряду в газах. Усі роботи були виконані під керівництвом колишнього доцента Петроградського університету Е. Бедереу.

У 20-30-х роках на природничому факультеті працювали уродженці Буковини, професори-фізики Гербет Майер, Ніколае Стелану, акад. Раду Григорович, що згодом був обраний віцепрезидентом Румунської Академії наук¹⁴.

Щодо організації навчального процесу в університеті, то навчальний рік починався 1 жовтня і закінчувався 1 липня (він включав також екзаменаційні сесії). Канікули тривали з 24 грудня (різдвяні свята) до 7 січня (свято Св. Василя) і від «вербної» до «хоминої» неділі. Термін навчання – 4 роки.

Університетські курси могли читати лише титулярні професори або їх заступники. Доценти та доктори наук могли заміщати професорів, як правило, лише два тижні. На практичних заняттях їм допомагали викладачі, керівники студентських курсових робіт, асистенти й лаборанти¹⁵.

За два тижні до початку нового навчального року університет видавав «Програми курсів і занять у семінарах, інститутах і лабораторіях», в яких зазначались тематика теоретичних курсів, практичних занять, семінарів, прізвища професорів, викладачів, асистентів і бібліотекарів,

¹² Чернівецький університет 1875-1995. Сторінки історії. (1995), Чернівці, Рута, С. 89.

¹³ Чернівецький державний університет. (1975), Львів, Вища школа, С. 75.

¹⁴ Чернівецький університет 1875-1995. Сторінки історії. (1995), Чернівці, Рута, С. 95.

¹⁵ Костишин С.С. (1994). Чернівецький державний університет – науковий і культурний центр Буковини, Народне віче Буковини. 1918-1993, Чернівці, Прут, С. 97.

години й місяця проведення занять. Професори на кошти ректорату могли розмножувати свої лекційні курси в університетській друкарні або у видавництвах.

Студенти були зобов'язані щотижня відвідувати не менше 10 годин лекцій та практичних занять з обраної спеціальності. У травні декани передавали всім професорам, викладачам і асистентам списки студентів, які допускалися до складання річних іспитів з 1 по 20 червня. Студенти, яких з різних причин не допускали до сесії, могли скласти екзамени восени з 1 по 20 жовтня або навіть з 1 по 15 грудня. За складання кожного річного іспиту студент мав сплатити таксу в розмірі 30 лей. А тих, що протягом двох навчальних років не складали екзаменів з відповідних предметів, виключали з університету.

Університети Румунії видавали своїм вихованцям два види дипломів – диплом ліценціата та диплом доктора. Ліценція була двох категорій: загальна (зі спеціальностей право, теологія, філософія, природничі науки) й спеціальна (з математики, біології, класичної та сучасної філології, історії та ін.). Усі випускники мали право вступати до докторантури, скласти відповідні іспити й захищати дисертації на здобуття вченого ступеня доктора наук. Однак лише власники спеціальної ліценції могли працювати викладачами ліцеїв та гімназій і читати споріднені предмети: фізику й математику, хімію й біологію, історію й соціологію та ін. За екзамени на диплом ліценціата треба було сплатити таксу в розмірі 200 лей. Такий диплом видавався випускникові від імені короля Румунії, він був скріплений факультетською печаткою й підписаний особисто міністром народної освіти, деканом факультету й не менше як трьома професорами, членами екзаменаційної комісії¹⁶.

Кандидат на здобуття звання доктора наук повинен був представити оригінальну дисертаційну роботу за обраною темою, затвердженого професором відповідної спеціальності. Екзамени на здобуття звання доктора включали усний захист дисертації та один іспит зі спеціальності.

У дипломі доктора зазначалося латинською мовою «*sum laude*» (з відзнакою) або «*magna cum laude*» (з особливою відзнакою). За екзамен на звання доктора здобувач сплачував 250 лей, а за сам диплом – 160 лей. Диплом, що вручався від імені короля Румунії, друкувався двома мовами – румунською й латинською (для докторантів із зарубіжних країн). Він скріплювався великою університетською печаткою і був підписаний міністром народної освіти, ректором університету, деканом факультету та професором – керівником дисертації.

Відбувалися у Чернівецькому університеті й зміни національного складу студентів.

Університет виконував функцію ідеологічного центру і оплоту румунізації, тому не дивно, що вступ до нього представників українського населення був дуже ускладнений. Кількість студентів-українців в університеті з року в рік зменшувалась. У 1934 р. І. Ністор в одному з виступів підкреслював, що румуни становлять у вузі абсолютну більшість. Так, якщо в 1920 р. із 1671 студента було 371 румун (22 %) та 239 українців (14 %), то в 1938 р. з 2630 студентів – румунів було 2186 (83 %), а українців лише 75 (3 %)¹⁷.

Ті поодинокі українці, яким вдалося вступити до вузу, не мали можливості не тільки вчитися, але й розмовляти рідною мовою. Все робилося для того, щоб українці забули свою національність, перетворилися у вірнопідданих короля, стали сліпим знаряддям окупаційного режиму, румунізаторської політики.

Для посилення у студентів вірнопідданських почуттів румунському королю Каролу II на святковій церемонії у 1933 році його урочисто проголошено почесним доктором усіх факультетів, а університету присвоєно назву «Кароліна» на знак особливої «милості» короля.

Матеріальна база університету була вкрай жалюгідною. Румунський уряд не приділяв належної уваги його повсякденним проблемам, а кошти виділялися мізерні. Так, доктор М. Мармелюк один з сенаторів університету писав у доповідній записці прем'єр-міністрові: «Головний корпус нашого університету знаходиться в такому стані, що не тільки принижує престиж румунської держави в очах будь-якого іноземця, який його бачить, але робить неможливим проведення лекцій, особливо під час дощу або взимку, коли тане сніг». Також він зазначив, що викладачі та адміністративний персонал отримує зарплату з великими затримками.

¹⁶ Канюк С. (1930). Буковина в румунській неволі, Харків, С. 123

¹⁷ Костишин С.С. (1994). Чернівецький державний університет – науковий і культурний центр Буковини, Народне віче Буковини. 1918-1993, Чернівці, Прут, С. 82.

В меморандумі з проблем культурного життя Буковини особливо звернули увагу на матеріальне становище Чернівецького університету: «Чернівецький університет дуже терпів від несправедливого ставлення до нього. Бібліотека університету і лабораторії внаслідок відсутності коштів не мали можливості поповнювати свої наукові матеріали». Важкі умови окупаційного режиму негативно позначилися на всій роботі університету¹⁸.

У діяльності університету важлива роль належала науковій бібліотеці. В міжвоєнний період вона комплектувалася переважно румунськими клерикально-шовіністичними виданнями.

Фонди бібліотеки постійно зростали: в 1923 р. нараховувалось 258140 примірників різноманітної літератури, а в 1939 р. – 495121. Згідно з ухвалою румунського парламенту від 27 листопада 1922 р. бібліотека університету отримувала безплатно по одному примірнику друкованої продукції всіх видавництв Румунії. Крім того, у цей час до бібліотеки надходило багато цінної літератури з-за кордону, зокрема Франції, Італії, Німеччини, Польщі, Радянського Союзу та ін. Надсилала свої праці й Ліга націй¹⁹.

На кінець 30-х років приміщення книгосховища стало тісним і незручним для користування. Тоді бібліотека розташовувалась у підвалі й на першому поверсі головного корпусу (нині корпус № 1). Тому сенат у 1938 р. прийняв ухвалу про будівництво нового приміщення бібліотеки, перший камінь у фундамент якого закладено 24 жовтня 1938 р. За проектом (архітектор Леон Сіміон) триповерхова будівля й семиповерхове книгосховище, що утворювали букву Т, були розраховані на зберігання 1 млн. примірників книг. Тут же мали розміститись читальний зал на 150 місць, великий конференцзал, друкарня, палітурна майстерня та ін. Вже 2 вересня 1939 р. були зведені стіни основного приміщення й дах.

У 1940 р. бібліотека університету займала друге місце в Румунії після бібліотеки національної Академії наук.

Отже, за міжвоєнне двадцятиріччя університет підготував чимало дипломованих спеціалістів для різних галузей діяльності держави, культури та освіти Румунії. На факультетах і кафедрах розроблялись важливі наукові проблеми, видано низку книг, монографій, критичних статей, в яких належне місце посіла буковинська тематика.

Разом з тим, румунський університет, порівняно з австрійським періодом, перестав бути науковим і культурним центром поліетнічної Буковини. Роль його гуманітарних кафедр зводилась в основному до вивчення історико-культурних процесів румунського етносу. Контингент студентів інших національностей неухильно зменшувався.

Однак, правлячим колам Румунії не вдалося перетворити університет на опору реакції, слухняне знаряддя окупантів. Прогресивні студенти різних національностей об'єктивно оцінювали ситуацію і жваво відгукувалися на всі події внутрішнього і міжнародного життя країни.

Список джерел

1. Чернівецький університет 1875-1995. Сторінки історії. (1995), Чернівці, Рута, С. 202.
2. Жуковський А. (1994). Історія Буковини, Ч. 2, Чернівці, С. 215.
3. Костишин С.С. (1994). Чернівецький державний університет – науковий і культурний центр Буковини, Народне віче Буковини. 1918-1993, Чернівці, Прут, С. 82-97
4. Чернівецький державний університет. (1975), Львів, Вища школа, С. 190.
5. Буковина: історичний нарис. (1998), Чернівці, Зелена Буковина, С. 413.
6. Буковина 1918-1940 рр.: зовнішні впливи та внутрішній розвиток. Матеріали та документи. (2005), Чернівці, Зелена Буковина, С. 326.
7. Канюк С. (1930). Буковина в румунській неволі, Харків.
8. Nistor I. (1991). Istoria Bucovinei, București.
9. Țara facilor. Almanah cultural – literar al românilor nord-bucovineni. (1995). Cernăuți, Târgu Mureș, С. 286.

References

1. Chernivetskyi universytet 1875-1995. Storinky istorii. (1995), Chernivtsi, Ruta, S. 202.
2. Zhukovskiy A. (1994). Istoriia Bukovyny, Ch. 2, Chernivtsi, S. 215.

¹⁸ Жуковський А. (1994). Історія Буковини, Ч. 2, Чернівці, С. 132.

¹⁹ Чернівецький університет 1875-1995. Сторінки історії. (1995), Чернівці, Рута, С. 97.

3. Kostyshyn S.S. (1994). Chernivetskyi derzhavnyi universytet – naukovyi i kulturnyi tsentr Bukovyny, Narodne viche Bukovyny. 1918-1993, Chernivtsi, Prut, S. 82-97
4. Chernivetskyi derzhavnyi universytet. (1975), Lviv, Vyshcha shkola, S. 190.
5. Bukovyna: istorychnyi narys. (1998), Chernivtsi, Zelena Bukovyna, S. 413.
6. Bukovyna 1918-1940 rr.: zovnishni vplyvy ta vnutrishnii rozvytok. Materialy ta dokumenty. (2005), Chernivtsi, Zelena Bukovyna, S. 326.
7. Kaniuk S. (1930). Bukovyna v rumunskii nevoli, Kharkiv.
8. Nistor I. (1991). Istoria Bucovinei, București.
9. Țara facilor. Almanah cultural – literar al românilor nord-bucovineni. (1995). Cernăuți, Târgu Mureș, C. 286.